



Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, meja 1993
lětnik 43

5

Bože słowo za nas

Prědowanje na kubłanskim dnju

Bože kralstwo ma so tak, runje jako by čłowjek symjo do zemje čisnył, a by spał a stawał wodnjo a w nocy, a symjo by zešlo a rostło, zo wón njewě, přetož zemja sama wot sebjje přinjesje plody, najprjedy zeleň, potom kłós, potom poľnu pšeniču w kłosu.

Hdyž wona pak plody je přinjesła, pősćeje wón tam hnydom serp; přetož žně su nastale. (Mk. 4,26-29)

W poslednim času steji w našim žiwjenju na dnjowym porjedze stajnje jako jedyn z najwažnišich dydkow, hačsmy docyła hišće orientowani w tym, štož maso na zakonjach a předpisach wobkedźbować. To je za mnohich byrgarjow a wosebje za starych wulka nuza. Hewak plačeše, zo je normalny čłowjek tón, kiž móže so we wokolinje a w potrebach žiwjenja orientować. Štož to njemóže, je bjezděla chory. Ale chcemy my to hnydom jako chorosć wobhladować, jelizo so nam njeporadzi na městnje wšo noweho widěć? My móhli přirunować naše nětčiše poměry w nowych krajach z labyrintom. Wot zapada do wuchoda je drje puć, ale tón so wije a ma mnohe wotbočenja wobšudneho razu. Pozdaču je direktny puć k cílej mnohim ludžom z wulkim potajnstwom!

Takle je tež druhdze na našim žiwjenskim puću. Čłowjek so husto myli. Wón njewě sej rady, kak móže najlěpje dale přinć. Tola njejsmy na koncu, kaž so nam w přenim wokomiku zda. Mnohe wobstejnoscje su dziwne. Husto njechamy swojimaj woćomaj wěrić. Ale to je jenož jedne z wšelakorych nazhonjenjow. Snano je tebi hižo něchtó prajił: Ty sy naiwny, zo so dziwaš nad tym abo tamnym kaž džěćo, a potom zaso styšiš: To je tola wšitko cyle naturske. A wot naturskeho smy w poslednjeje instancy wotwisni. To naturske je wězo bóle filozofiski wuraz. Haj, dokelž je tutón wuraz neutralny, je zwjetša tež bjez wobmyslenja připóznaty. Někotři

dwěluja. Kak tući reaguja! Woni pytaja něšto. Woni chcedza wědźeć, na kajke wašnje su mechanizmy tu na zemi zestajene a po kajkim planje wone so hibaja. W swojim žiwjenju zetkawamy so z woběmaj tendencijomaj. My drje pytamy, ale jako křescenjo twarimy w tutym krótkim, zachodnym žiwjenju předewšěm tež na tym, štož su wěryacy ludžo prjedawšeho časa namakali. My njejsmy přeni, kiž so po tutym principje mamy. Do nas su to naši pobožni serbscy wótcojo wuspěšnje činili. Woni njejsu so nihdy zrudani čuli. Nawopak. Hačrunjež znaješe tež stary čas swoje nuzy, běchu tola ludžo, kotřiž mějachu tehdy nadawki žiwjenja wukonjeć, na wobdźiwajomne wašnje z dobyćerjemi. Woni dachu sej něšto prajić. A to w přenjeji liniji wot Boha, wot Božeho słowa.

To, štož ma so za neutralne, ma přez Chrystusa, přez cyrkej prawo a plausiblne wujasnjenje. Za nim tči Bóh. Husto rěči so wo potajnym Bože, "deus absconditus". Přiroda bu w spočatku stworjena wot toho, kiž je tež nas stworił. We wěrnosci smy wobstatk přirody. Wězo rozeznawamy so w mnohim wot druhich kreaturow, ale etapy našeho byća su podobne. Japoštoł Pawoł rozestaja tutu tematiku.

Chcył pak što rjec: Kak stanu mortwi horje? a z kajkim ćěłom woni přinđu? Ow hlupy? to, štož ty syješ, njewožiwi, jelizo njewumřeje. Wuchadny dydk běše pola Jezusa kaž tež pola Pawoła džěło w ratarstwyje. Nam, kotřiž smy žiwi we wjesnych kónčinach, pada wo wjele lóšo, zo bychmy rozumili, što ma poprawom z čłowjeskim žiwjenjom na sebi dyžli je to tón pad pola měšćanskich wobydlerjow. Wězo su ludžo na wsy džensa zrudniši hač hdyžkuli do toho. Ale zakład k žiwjenju susej wobchowali abo lěpje prajene: Duchowny zakład traje dale, a to přez Chrystusowu cyrkej. Cyrkej wući nas po Knjezowej woli chodženje po duchownym puću,

chodženje k duchownemu dokonjenju. Po Jezusowym přirunanju je to puć k žnjam. Naš tekst přěduje so tež na žnjowodžaknym swjědženju. Tohodla so prašamy: čehodla jón tež w srjedziznje cyrkwin-skeho lětaslyšimy, w małym rózku, hdyž wotměwa so po zwučěnym wašnju naš serbski kubłanski džen? Budž to kaž je, na kóždy pad smy na puću k wjesolym žnjam: Tež w našej eksistenciji je symjo hižo do zemje čisnjene. To mjenuje so tež nowy narod abo křćeńca. W starym času bě džen noweho naroda wažniši dyžli džen narodnin. Wězo ličimy po nim našu starobu, naš drohotny žiwjenski čas. Ale křescan zdobom tež přirunuje, so prašejo: Sy ty pak na duchownej runinje sobu soł, sy ty tež duchownje tak daloko kaž čělnje? A što do překwapjenjow nas tola při tym woćakuja. Druhdy je duchowny čłowjek sylniši dyžli čělny.

Pawoł skedźbnja wosebje starych mjeznami na to: hačrunje naš zwonkowny čłowjek so skazy, da wšak znutřkowny so džen wote dnja wobnowi.

Na tuto potajnstwo chcemy w svojich starych lětach kedźbu měć! Tajke słowo nas troštuj a pomha nam přetrać, přetož njestejimy před absolutnym eksistencielnym kóncem, ale před žnjemi.

Tola je so tež pola nas w někajkej formje zeleň pokazała? To je wobraz za žiwu wěru. Z křćeńcu njeje wěc za wšě časy dočinjena. Štož wěri a křćenje je, budže zbóžny, takle so praji při křćenjach po porjedze našeje cyrkwyje.

Zeleň ma rosć, a hdžež rosće, móžemy tež ličić z kłosami. To naturske ma duchownu podobu. Toho mamy sej jenož wědomi być. Ja praju wam a naležnje radžu wam, zo njehodźi so tajke něšto započinać, měrjo to ze swětnymi měritkami: Wobsydstwo na př. njeje dopokaz za duchownu zrałosć. Što potom?

Jezus pokazuje nam puć k tomu: Pytajće najprjedy Bože kralstwa

jeho prawosć, a wam budže to wšitko date. Chcemy-li być po puću k Božim žnjam, tuž dowěrjajmy so tomu, wot kotrehož je słowo: Ja sym puća wěrnosć a žiwjenje, nichto njepřinđže k Wótcej chiba přeže mnje.

Wot Handrija Zejlerja mamy w jeho zhromadženych spisach Počasy abo Božu stwóru a čłowjeske žiwjenje. Jedyn wurězk z tutoho poema:

Wóz pyšny přeni do wsy wjezu,
před Božim domom zastanu,
česć přenja sluša Bohu Knjezu,
džak jemu z čichej modlitwu:

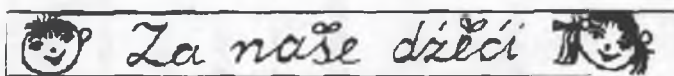
A cyła wjes je wjesele:
To su te lube, złote žně! (115)

Na dziwne wašnje je w žiwjenju wšo zaplećene. Ale naša wěra zmóžnja nam, zo bychmy to prawje widěli a k swojej duše zbožnosći wužiwali.

Feustel



● Wokno w Michałskej cyrkwi w Budyšinje



Štó móže pomhać?

Lubincyny bratr Jan je chory. Cyły tydzień wón njesmě do šule chodźić. Dokelž so jemu doma jara wostudži, je sebi jeho sotra zaběru za njeho wumysliła.

Lubina je małe kartki natřihała a na kóždy jedyn pismik napisała. Tute kartki je dała swojemu bratrej. Jan měješe je tak skłasc, zo so sydom swjedzenjow wudaja.

Nadobo Janej docyła wjac wostudło njeběše. Dołho wón sedžeše a pismiki tam a sem rjadowaše, ale na mjena swjedzenjow wón njeprindže.

Štó móže jemu pomhać?

RUTYJ

DOHY

KATIWJS

HICIĆ KATJP

EŽOB PEČĚS

TANEWD

NELYZE KWTRÓŠT

- Jezus je z mrtwych stanył
- Narodniny Jezusa
- Založenje přenjeje křesćanskeje wosady
- Džeń wumrěca Jezusa
- Jezus woteńdze do njebjes
- Čas přiłota na Jezusowe narodniny
- Poslednja wječer Jezusa

T.M.

K PARTNERSTWU STWORJENA - 6. kazeń

Ani za čas Stareho zakonja njeběchu wšitke mandželstwa zbožowne. Tež tehdom so mandželstwo łamaše a ludžo dachu so dželić, tež tehdom znajachu čerpjenje a winu. A tola, tak so mi při čitanju stawiznow wo Jakubje a Leji a Raheli, wo Dawidze a Bathsebeje a Uriju zda, a tola wědzachu čłowjekoj to tehdy něštožkuli wjac hač my.

Woni wědzachu, komu maja so za swoju muskosć a žónskosć džakować: Bohu. Wswojim přenim stawje rozprawja biblija, zo Bóh čłowjeka po swojej podobnosći stwori. Wot druhich stworenjow wuzběhuje so čłowjek ze swojej jónkróčneje bliskosću k Bohu. Tuta wotpowědnosć je napřeco zwjazana ze stworenjom čłowjeka jako muža a žonu. "A Bóh stwori čłowjeka sebi k podobnosći, k podobnosći na Boha stwori wón jeho; a stwori jeju muskeho a žónsku." (1. Móz. 1,27) Swoj stworićelski nadawk jako podobnosć na Boha, tak móže so zjeć, móžeja čłowjekoj jenož zwoprawdźić, hdyž su mjez sobu přichileni a so mjez sobu wodospoňjeja jako muž a žena.

Šesta kazeń ma so w tutym zwisku wobhladować. "Ty njesměš mandželstwo łamać" plaći samsnemu čłowjekej, kotryž předy słyšeše: "Ty njesměš

druhich bohow měć při mni." Přeco zaso přirunowachu profeca lubosćinski poměr Boha k Israelej z mandželstwom, tak na př. Hozēja 1-3. A tak zwisuje woboje: na Boha so spušeć a swojemu partnerej swěrnj wostać.

Wo čo wšestej kazni dže, móžemy we wobrazliwej řeči w knize přisłowow čitać: Přetož hubje kurwy stej słódkej kaž płast mjeda, a jeje šija hładša dyžli wolij; ale potom hórka dyžli połon a wotra jako mječ, kiž na woběmajstronomajreža... Wjesel so žony swojeje młodosće. Wona je lubozna jako jelenica a rjana kaž sorna. Njech će jeje lubosć kóždy čas nasyci, a wjesel so stajnje w jeje lubosći! Čehodla chceš so na cuzej wjeselić, mój syno, a wokošuješ so z cuzej?" (Přisl. 5, 3-4, 18-20)

Tu so jasnje praji: Bóh njezakaza łamanje mandželstwa, zo by nam wjeselo skazył, ale Bóh přikazuje mandželsku swěru, přetož łamanje mandželstwa ničo njewunjese nimo krótkodobneho pozdatneho napjeća a wotměnjenja. Ničo njewunjese nimo njeskónčeneho čerpenja předewšěm za džěci. Problemy, kotrež mandželstwo počezuja, njerozrisaja so ani z pódłanskej aferu ani z džělenjom. Tak sej tón, kiž sej z jednoho poměra do

druheho wučeknje, swoju winu njepriznawa. Njeeksistuje tola, tak měnju ja, zo kaž so tak rjenje praji "žona mužej helu na swěće wobradži" - abo nawopak. K mandželstwu slušataj přeco dwaj. Štóž dowoli, zo so jemu hela na swěće wobradži, njeje sam bjez winy.

Přiznaće swojskeje winy je přeco přenja kročel, kotruž mnozy džens sej njezwěrja hić. Přečitaj sej raz stawiznu wo Dawidowym łamanju mandželstwa a jeho krejnej winy (2. Samuel 11-12). Přečitaj sej, kajku wulku winu je Dawid na so wzał. A čitaj tež, zo běše Bože wodaće hišće wjetše. Myslu sej, zo je wažne, njepodać so hnydom mandželstwowym krizam. Štó dha praji, zo je zbožo bjez prócy? Bjez rozmołwow, bjez wodaća? Bohužel je to za mnohich přečežko. Jednorišo je, za piwowej blešu přimnyć abo so do awta sydnýć. Abo sej druhého partnera pytać. Kak pak dyrbi z druhim lěpje hić? "Praweho", toho partnera, kiž je dokładnje na tebe přitřihany, toho podarmo pytaš. Wšitcy mamy swoje zmylki a słabosće.

Luby čitarjo, mój muž a ja mějach mojnjedawno swój přeni kwasny džeń. Přičiny dosć, jónu přemyslować wo tym: "Přijimuju ja swojeho partnera ze wšěmi jeho brachami a njedostatkami? Abospytam ja, wědomje abo njewědomje, jeho překublać, jeho po swojej podobnosći formować?" Wón je Boža podoba, po nim stworjena, nic po mni, k rozmołwje z Bohom a ze mnu, zo by ze mnu runoprawnje živy byl.

Njesměrnje napjate je, zhromadnje po puću być, po puću

mandželstwa. Přeco zaso nowe stronki mjez sobu wotkryć, sej džeń a bóle dowěrjeć, zhromadnje mjelčeć móc, bliskosć druhého přez zdalenosć začuwać, zhromadnje zestarić. Tole sej njebych chcyła wzać dać. Njetrjebam žane wotměnjenje a žanoho "přihódnišeho" partnera. Bych chcyła chwalošpěw na swojeho muža spēwać - (kak derje, zo serbsce njemóže!) - tajki kaž tón, z kotrymž so kniha přisłowow kónči: Chwalba pócćiweje žony: "Komuž pócćiwa žena wobradžena je, ta je wjele krasniša dyžli drohe parle. Jeje muža wutroba móže sona nju spušeć a budže žiwnosće dosć měć. Wona jemu dobre čini a nic zle swoje žive dny. Wona derje hlada wołny a džěla rady ze swojimaj rukomaj. Wona je kaž kupcowa łóž, kiž swoje kublo zdaloka přiwjeze. Wona wupřestrěje swojeje ruce chudym a swojeje ruce skići hubjenym. Jeje muž je česćený we wrotach, hdyž sedži pola staršich toho kraja. Jeje pyšnosć je, zo je šwar na a swěrna, a budže so potom smjeć. Wona swój ert wotewře z mudrosću, a na jeje jazyku je dobra wučba. Luboznosć a rjanosć njeje ničo, ale žena, kiž so toho Knjeza boji, ta budže chwalelna wot płodow jeje rukow; a jeje skutki budža ju chwalić we wrotach." (z Přisłowow 31, 10-31)

Lubi čitarjo, snano by za nas wšěch dobre zwučowanje bylo, hdys a hdys napisać chwalošpěw na swojeho partnera, džakownje zhladować na zhromadny čas, so znowa z Božeje ruki přijimować. A so znowa mjez sobu za ruku přimnyć za dalši puć.

Carola Ancot



Foto: Mikan

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z Hródku. Naše město budže njedzela, 29. julija, swoje tysacletne wobstaće swječić. Hródk, něhdy rybarska wjeska, butehdy z murju wobdata. Z historiskim swjedženskim čahom so hłowne podawki měšćanskich stawiznow předstaja, ato: 1. založenje Hródkowskeho hrodu přez krala Arnulfa 893; 2. Wujerjo a Čěša pućuja ke kapale swjateho Jurja w Hródku; 3. čěski kral Jan a bramborski markhrabja Ludwig činitaj měř w Hródku 1345; 4. skónčenje měšćanskeho wob-

twjerdzenja; 5. wójwoda Hendrich ze swojeje stolicy Hródk na hońtwu čehnje; 6. bitwička pola Hródk 1759 (pólny maršal Daun).

Z Kopríc. Tele dny jedna holca, kotraž z druhimi džěla-čerjemi na knjezim polu řěpu wobkopowaše, do bliskich kerkow woteńdze. Po dlěšim času so zaso k džělu wróciwši wona

na prašenje, čehodla je tak dołho w kerkach była, wotmołwi, zo je ju tam njejpacy slabosć zajała. Kajka pak je tale slabosć była, so bórže pokaza. Za chwilk u kerkach někoho žalostnje płačač słyšachu, a hlej, do kerkow přišedši, tam nowonarodžene džěčo wuhladachu. Holca bě jo runje porodžiła.

SN, meja 1893

Prispomnjenčko

Što ma "Pomhaj Bóh" svojim čitarjam poprawom poskićić?

Ma wón nastawki přinjesć, kiž wěru natwarjeja a posylnjuja? Maja so tu přėdowanja a wukładowanja Swjateho pisma wozjewić? Měnju, zo je tonjeparujomne. Rubrika "Bože słowo za nas" słuša do ewangelskeho časopisa!

Jako serbski časopis ma Pomhaj Bóh wězo tež informować wo podawkach mjez ewangelskimi Serbami a wo našich wosadach. Wažne je, zo jedyn wo druhim wě. Ale ma so jenož woserbskich naležnosćach informować? Měnju, zo maja nas tež problemy a podawki zwonka Serbow starać. Japoštoł Pawoł praji (1. Kor. 12,26): "Hdyž jedyn staw čerpi, wšitke stawy sobu čerpja; a hdyž so jednemu stawej česć dostawa, so wšitke stawy sobu wjesela." Powěsće a noticki maja potajkim tež swoje městno w našim časopisu měć.

Njezabyć nohcemy na našich wótcow we wěrje. Nohcemy

jich jako njepowalnych rjekow předstajić, ale tajkich, kajcyž woni běchu: z dobrymi a mjenje dobrymi stronkami. Nadzijam so, zo woni nam druhy tež z příkladom pomhaja, w prašenjach našeho časa prawu wotmołwu namakać, a nas pohonjuja k skutkam, kiž z našeje wěry přińdu. Při tym móža tež wosoby, kotřiž Serbja njejsu, z pomocu być.

Problemy a prašenja našeho časa pak so nimaja jenož w zwisku z jubilejemi wuznamnych wosobow jewić. Měnju, zo naša wěra nam tež pomha wěste zjawy našeho časa lěpše zrozumić a so z nimi rozestajić. Tohodla słušeja tute nas wšitkich nastupjace prašenja tež do našeho časopisa.

Wšitko to pak so njemóže stać bjez sobudžěla našich čitarjow. W zaštosći sym tute sobudžělo nazhonił. Bohu budž džak, zo je to hač do džeznišeho tak wostało. Trjebamy pak tež w přichodze waše sobudžělo. Tohodla was wšitkich namołwjam: Prajće abo pisajće mi, wo čim byšće rady něšto čitali, a napisajće to, štož so po wašim měnjenju za wozjewjenje w Pomhaj Bóh hodži. Potom budže naš časopis hišće zajimawši za našich čitarjow.

S. Albert

Přednošk na kubłanskim dnju

Azylanća - wukrajnicy pola nas

Skoro wšėdnje čitamy abo pokazuja so nam wobrazy w telewiziji, kak a na kajke wašnje wukrajnicy k nam přichadžeja. Kak móhł so nawal připućowarjow pomjeńšić, wo tym lāmajasej politikarjo hižo někotre lėta hlōwu. Wězo hraje při tym tež stronska politika rōlu, přetož chce so kōžda strona ze swojimi argumentami jako lěpša předstajić. Z kōždym mėsacom, kiž so z tutymi njeskōnčnymi debatami minje, stupa ličba azylantow ze wšėch krajow, zwjětša pak

tola z najchudšich zemjow a kōnčinow swėta. Najhuscıšo dōwěrjeja so wupućowarjo kriminelnje organizowanym šlepro-wanskim bandam, kotrymž wupłaca swoje małe zamōženje, přeličene w dollarach, za transport přez někotre kraje hač k němskej mjezy. Potom suswojemu wosudej přewostajeni. Jelizo su jenož słowčko "azyl" nawuknyli, potom so hnydom hižo k mjezy njedowjezu, přez kotruž su přišli. Woni zapokazaja so do doma za azylantow, kajkiž jón

tež w Čelchowje mamy. Wotym, kak to w praksy wupada, chcu pozdžišo hišće něšto rjec.

Tež naši serbscy wupućowarjo su riziko njewěsteho přichoda na so wzali a w cuzym kraju nowo domiznu pytali. Cuzy z cytehoswėtasu nimale cyłu Ameriku zasydlili a prawobydlerjow při tym zničili. Tam bě dosć zemje a pōdy, a štož bě pilny a zmužity a njepodaso, tón mēješe pozdžišo tež swoju eksistencu.

Někotři mēnja, zo je tež hišće w našim kraju, kotryž azylanća snano jak paradiz dožiwa, hišće dosć městna za wjele milionow připućowarjow. Multinarodnu towaršnosć chcedža tutu mēšeńcu mjenować. Što móže jónu z tuteje mēšeńcy ludow nastać, widžimy nětko w Južnosłowjanskej, we wulkej Ruskej a druhdze. Tam trjebaja jenož někotři fanatarjo wustupić, a ludžo, kotřiž su někotre generacije mērnje zhromadnje žiwi byli, su nadobo njeprěceljo.

Štož je hdy we Frankfurće nad Mohanom abo w druhich zapadoněmskich wulkoměstach był, je wjesoly, zaso w swojej hišće mērnej wjesce być. Štož sym dotal prajił, nima ničo z rasizmom činić. Tute nowe pućowanje ludow je wuraz a dopokaz za wjele njesprawnosćow na tute našim swėće. Hlōd we wjele swėtadzělach, diktatorjo, kotřiž nimaja swój lud zańć, ale jenož na swoju mōc a swoje bohatstwo mysla, potłōčuja swojich ludži. Na rozpadankach komunizma njeje hišće žana stabilna statna forma nastala. Wšitke ludy nimaja tak bohate přecelstwo kaž my. Štož je socializm w ranju Europy zawostajił, njemóže so za štyri abo pjeć lėt reparować. Tute problemy raža nětcole w Europje w cyle krōtkim času na so, a zjednocena Europa je dalši sōn a hišće wjětša swoboda za wšitkich a za wšo.

Tež my smy wukrajnicy w druhim kraju, štož pak tak njezaču wamy, přetož mamy pjenjezy, kiž su w swėće něšto hōdne. Tak čujemy so samonadući w cuzym kraju, kotryž je w mnohim hinaši hač naš doma. Swėt je so přez lėtadla a awta pomjeńšil. Mōžemy kraje, kotrež jenož na karće znajemy, wopytać. My zeznajemy so z druhimi kulturami a druhimi jėdzemi. Ale my njeprıńdzemy jako prošerjo do drugeho kraja, ale jako witani turısća, kotřiž něšto wot swojich twjerdych

penjez tam wostaja. To je rozdžěl mjez nami a cuzymi, kotřiž k nam chcedža a so nadzijeja na přėbywanje a na džěto. Naši bjezdžělni chcedža tež džěto, snano nic kōžde, kotrež bychu wukrajnicy rady přiřwali. Wo tym pak so oficiele njerėči. Nětko njesmėto tak być, kaž smy to dožiwili na wjele městnach našeho kraja, zo so domy za azylantow zapala a zo so někotři škararjo a mlōdostni sobubėharjo jako knjejscy čłowjekoj zadržerža. Młoda generacija njeje hubjenstwo a bėdu wojny a njeskōnčne kolony čekancow dožiwiła. Hlōd, zymu a tradanja woni na wėdomje njewzaja, kajkež smy my nazhoniłi. A zaso ludžo bjez nadzije po puću, a nihto z nas njemóže jim do wutroby hladać, hač chedža woni woprwadze z nuzy a bėdy sej do lěpšeho žiwjenja wučeknyc.

Kaž statistiki rozprawjeja, přińdze w lėce 1990 193 000 azylantow do Němskeje. W lėce 1990 bě to hižo 256 000. W zańženym lėce drje jesohranica 300 000 docpěła. Wyše toho přińdu lėtnje hišće 200 do 400 000 wusydlencow, Němcy z Pōlskeje, Ruskeje, Rumunskeje atd. Wot tutech azylantow dyrbja nowe kraje 20 % přiřwać. To počėti nēkotruzkuli gmejnu a nēkotrežkuli mēsto. Kōždy prošer wo azyl kōstuje Saksku lėtnje:

3 100 hr za zežiwjenje

500 hr za drastu

2 hr kapsnych pjenjez na dzeń.

Zańdženu srjedu dojėdzech se jk njezom fararjom Leßmannom do domu za azylantow do Čelchowa. Dotal znajach jenož wot NDR-armeje kruće wobstrazowany objekt z wysokim plotom. Wulka radarowa antena bě so njeprėstawajcy wjercała. Za nami hač k nēhdyšej kasernje je podzemski bunkerowy system. Wot jow njewobstrazowachu jenož powėtr nimale hač do Francoskeje, ale w bunkerowym systemje skladowachu tež raketowe rozbuchadłowe hlōwu.

Tuchwilu bydli w kasernje 89 prošerjow wo azyl. Tuta ličba so stajnje mēni. Za štwōrtk bě hižo zaso 15 nowych přiřjewjenych. Za hišće raz 100 prošerjow wo azyl steja za kasernu bydłenske kontainery.

Po narodnosći je najwjace Rumunow, tež někotři Turkojo a koserowsky Albanojo tam

bydla. Běchu pak tež hižo časy ze sydom narodnosćemi.

Načolnik doma mjenješe žortnje, zo je Čelchow w Rumunskej lěpje znaty hač w Budyškim wokrjesu. Wokomiknje je tam wšo poměrnje měrne, dokelž móža narodnosće při tak małej ličbje wobydlerjow derje džělic. Wobydlerjo njesu wobmjezowani, to rěka, zo móžeja wodnjo a w nocy hić, hdžež chcedza. Džělać woni njetrjebaja. Poskići-li so džělo, móžeja je přiwzać za 1,50 hr mzdy na hodzinu. Jim sotež zaplaći, jelizo

sej stwy a koridory wurjedza. Štož to nochce, móže cyly džen spać, lěnjeho pasć a na swoju powěsć wo přiwzaću abo nje-přiwzaću čakać. Jenož 5 do 10 % připóznaja so jako azylanca. Někotři zminu so hižo prjedy hač wotprajenje přindže, hdže, to ničto njewě.

W tutym domje njeje ničto, kižby rumunsce móhl. Jako trošt za nas: W zapadnej Němskej je mjez wobydlerjemi 6,7 % wukrajnikow, w Sakskej jenož 1,4 %.

Kurt Latka

Ničenje stwórby je njeskutk před Bohom

Zjawne wozjewjenje cyrkwinskeje wobwodneje synody Budyšin

Cyrkwinska wobwodna synoda Budyšin je so na swojim nalětnim zeřdženju z problemom spalenskeje připrawy w Rakecach zaběrała. Wjetšina wobydlerstwa a organy komuny wotpokazuja tutón projekt. Připrawa dyrbi so w přišlušnym terenje za pitnu wodu, dwaj kilometrjow wot přirodoškitneho terena zdalena, natwarić. Při wšěm wukonja možny investor čišć, zo by swoje zajimy přetłóčil. Tež w druhich kónčinach chychu abo chcedza firmy spalenske připrawy za smjeće twarić (Biskopicy, Brězycy, Niederseifersdorf, Niska).

Wuprajamo so přeciwo planowanej spalenskeje připrawje w Rakecach. Stejimo poboku komunow, za kotrychž je wuchowanje wobswěta wažniše hač nastać někotrych małych džělowych městnow. Z problematiskimi spalenskimi pripravami zniča so srěnjow a dołhodobnje wjace džělowych městnow hač sonowe wutworja. Kóždy investor wě: Samo najmodernejše spalenske připrawy za smjeće wustorkuja wjele njeznatych plunow, kiž so

měric njehodza. Z toho nastanu njewěstosće, z kotrymiž so lědma jedna firma nasadzuje.

My protestujemy přeciwo zajeđojćenju našeje domizny přez njeznate pluny. Po našich dopóznacach su přihodniše wašnja wobdžělanja smjećow hač spalenske připrawy. Wočakujemy dospołne nałożowanje imisionskeho škitneho a předewšěm wotpadkoweho zakonja. W přostwje zwjazkoweho knježerstwa za woloženski investiciski zakon přecu wotpadkoweje industrije za drastiskim pomjenšenjom zjawnosneho wobdžělanja wotpowěduje. My widzimy w tym jasne wróćostajenje nowych zwjazkowych krajow. Położenje wuchodneje Němskeje njesmě so znjewužiwać, zo bychu nowe kraje za wotstronjenje smjećow zacytu Němsku byli.

Prosimy wokrjesne a krajne zarjady wo podpěru za wobarske komuny. My wšitcy so napominamy, hišće bole nastaću smjećow zadžěwać a z tym přinošować k wuchowanju stworb. Gabriele Pappai, předsydka

Porjedženka

W měrcowskim čisle wozjewichmy přinošk H. Jenča: Michal Nawka 25 lět njebohi. Při jeho wotpisaniu wu wostaji pisarka při słowje hačkuliž posledni pismik. Wobě formje stej we wšitkich nowišich słownikach dowolenej, a tuž njejsmy při čitanju korektury awtorowe "ž" pytnyli.

Wězo ma pjerjo jako kolektivum kóncowku -jo. Tež to je wotpisanski zmylk a je so při čitanju korektury přewidžat. Prosimy

awtora a čitarstwo wo wodaće.

Zo pak je Michal Nawka přeciwo wšěm normam swojej powědce dał titul "Kak pěrjo drějachmy", njemožachmy wědžeć. Tuž mějachmy so po awtorowym podaću.

Redakcija

Noticki

W Małym Wjelkowje wotmě so 23.3. třeći ekumeniski wječor, na kotrymž so wobdžělichu Bratrowska jednota, katolska cyrke, adwenticisća a ewangelska wosada.

*

Farar Simmgen z Budyšina so za dušepastyrstwo w Budyskej chorowni zasadži a tohodla so zdžěla z normalneje farskeje služby wuswobodži.

*

W Budestecach na wjesnym naměsće 9 je młody serbski šewcki mišter swój wobchod wotewrěł.

Powěsće

Budyšin. Z lońšeje nazymy sem podawa serbski superintendent Siegfried Albert na Michałskej farje paćersku wučbu w serbskej rěči. Byrnjež skupinka mała była - jedna holca a dwaj hólcaj k njej slušaja - je to tola zwjeselace, dokelž je to po wjele lětdžesatkach přeni króć, zo so w jednej ewangelskej wosadze młodostni serbsce w nabožinje wuwučuja. Serbskemu

superintendentej slušaja wosebity džak, zo je tutu přidatnu prócu na so wzal.

T.M.

Worcyn. 83lětny je 4. měrcu zemrěł serbski braška Kurt Lehmann z Worcyna. Z nim je so pominył posledni ewangelski braška Budyskeho kraja.

Kurt Lehmann je so narodzil 1910 do chěžkarskeje a klamarskeje swójby z wjele džěćimi w Worcynje. Po powołanju bě zamkar a je jako tajki we Łuzicy a po wójnje tež něšto lět we Varnsdorfje džělał. Z brašćenjom je započal spočatk třicetich lět pola přiwuzneje. Bórže na to počachu z wokolnych wsow wo jeho službu prosyć, a tak je so stał nimo braškwow Richarda Hajny-Splóšćanskeho a Jana Mitrača z Wuježka pod Čornobohom z požadanym brašku. Na spočatku je Richard Hajna Kurta Lehmana poradžował a jemu dopomhał k prawej serbskej braškwowskej drasće.

Cyłkownje na 325 kwasach je Kurt Lehmann brašćil, nimale bjez wuwzaća na ewangelskich. Ryzy serbske kwasy pak lědma běchu, zwjetša němske abo po přecu kwasneho domu rěčnje měšane. Kónc połstatych lět je Kurt Lehmann braškwowstwo zložil. Dokelž bě won posledni w tutym zastojnstwje, bě to z dobom kónc brašćenja w Budyskim kraju.

Pod napismom "Kurt Wicaz - serbski braška z Worcyna" je Pomhaj Bóh w měrcu 1986 interview z nim wozjewil. T.M.

Přeprašujemy

2.5. - 3. njeđzela po jutrach

10.00 hodž. kemše w Budyšinje na Michałskej (Grofa) w samsnym času Boža služba za džěci
13.30 hodž. kemše w Budestecach (Malink)

9.5. - 4. njeđzela po jutrach

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu

16.5. - 5. njeđzela po jutrach

8.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Porsicach (Malink)
10.00 hodž. kemše w Hrodzišću (Malink)

23.5. - 6. njeđzela po jutrach

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu

30.5. - 1. džen swjatkow

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu

31.5. - 2. džen swjatkow

9.00 hodž. kemše w Budyšinje w Michałskej (H. Wirth) w samsnym času Boža služba za džěci

6.6. - Swjata Trojica

13.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (Malink)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. - Ludowe nakładnistwo Domowina t.z.w.r., Sukelnska 27. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, O-8600 Budyšin, tel. 4 22 01. - Sadžba: Serbske Nowiny Budyšin, čišć: Serbska čišćernja t.z.w.r. w Budyšinje. - Wuchadza jónkróć za mēšac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 30 000 110, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 850 549 62